

Zágon 1690. évi feldúlása és következményei.

Cserei Mihály naplójában¹ Thököly Imréről és zágoni Mikes Pálról a következőket írja: „Még Ploestnál valánk, mikor Mikes Pált elküldé (t. i. Thököly) katonákkal Erdélyben, hogy Háromszéken valamely nemes embereket talál, házoknál ölesse meg és, ha akkor Háromszéken német nem lett volna, *oly kegyes isténfélő ember vala Mikes Pál uram, bizony nem sokat hagyott volna közülök életben.* De Bádensis herceg a több hadakkal kimenvén, Veterani generált két regimenttel Háromszéken hadta vala, hogy Thökölyre vigyázzon. Mikes Pál azt tudván, nem mere feljebb menni, hanem éca a Zágonban érkező Jankó Boldizsárt, kire nehezelt, mert nem igen akart azelőtt is cedálni Mikes Pálnak, resolutus ember lévén, a házánál megkapatván, ördögi kegyetlenséggel a nagy becsület embert kapujára felakasztatja, Jankó Tamást pedig és Vajna Orbánt egyben vagdaltatja. Jankó Péter elszaladván, mindenét felprédáltatja s visszajő Thökölyhez, ott kótyavatelik fel azoknak az ártatlan főembereknek egyetmásait. De megfizete Isten Mikes Pálnak is, mert nemsokára Bukarestben lévén, noha a havasalföldi vajdának sok grátiájával, s jóakarásával élt mindennapi intertentiójában, mégis a háládatlan gonosz ember szüntelen irogatott a vajda ellen Thökölynek, s vádolta azzal, hogy az erdélyi generállal correspondentiát tart és nem vette észében, hogy a vajda mind elfogatta levelét. Megintette a vajda ne írkaljon ellene, mégis nem szünt, a vajda éca ráküld, mind magát, mind szolgálait megfogatja. Nem is tudták egy néhány esztendeig hová lett, azután érttettem meg, hogy titkon kiküldötte az erdélyi generálisnak és Fogarasban vitték, szörnyű kínzásokkal ölték meg, elsőbben a szeméit tolyták ki, azután mindennap egy lába, s keze ujját elvagdaldván, s az egész testét megsütögetvén, úgy kellett meghalni. Éca kivitték a testet s eltemették. Így jár, valaki Istentől nem fél és minden latorságot elkövet, ha ideig elmégyen is dolgában, utóljára beesik a veremben.“

Tudjuk, hogy Cserei Thökölynek és Mikes Pálnak nagy ellensége volt, s mint ilyen róluk elfogulatlanul nem írhatott. Mielőtt Cserei vádjának igaz, vagy igaztalan voltát megvizsgálnók, tudnunk kell azt, hogy

¹ XVIII. századi másolata a Székely Nemzeti Múzeum lt.-ban

miután Bádeni Lajos seregével Sándor Gáspár és Petróczi István kuruc vezéreket 1690. szeptember 21-én Hátszegnél megverte, Thököly Keresztényszigetről, hol fejedelemmé választották, október 3-án Szebenbe vonult és a császárral alkudozni kezdett abban a reményben, hogy az alatt az idő alatt, míg az alkudozás folyik, a török nagyvezér, ki időközben Nándorfehérvárt megvette, meg fogja segíteni. Terve nem sikerült. Bádeni Lajos őrgróf Thököly seregét tovább üldözte és október 25-én a bodzai szoroson át Havasalföldre kergette. Nemsokára ezután Veterani tábornok, ki Háromszéket megszállotta, Töröcsvárnál az újból betörő Thökölyt nemcsak megverte, hanem végleg ki is szorította Erdélyből. Thököly ebbe természetesen nem tudott belenyugodni és 1690. novemberében, Szent Márton nap tájban Mikes Pált azzal a paranccsal küldte Háromszékre, hogy az ottani németeket kiűzze.

A Székely Nemzeti Múzeum Levéltára őriz egy Zágonban és Lécfalván 1700. április 14—18. napján Poson András és Sólyom István táblai írnokok és esküdt jegyzők, valamint egy másik, 1700. június 3-án Kézdivásárhelyen Boér István kézdiszéki alkirálybíró és ifj. Pócsa Ferenc, ugyanazon széki jegyzőtől felvett tanuvallatási jegyzőkönyvet; ezekből világosan kitűnik, hogy Cserei alaptanul vádolta Thökölyt. Ugyanis a Zágonban, Lécfalván és Kézdivásárhelyen kihallgatott negyven valló közül a huszonharmadik Simonfi András lófő, a Ploesten tartózkodó Thököly szájából hallotta, hogy „cirmolta“ Mikes Pált, miért ölette meg a nemeseket. A 10. valló Jakócs Miklós lófő, a 34. valló Hajdu Mátyás jobbágy, továbbá a 37. és 38. valló márkosfalvi Butyka Miklós és Jakab lófő vallomása szerint Thököly annyira haragudott Mikesre, hogy nem bocsátotta maga elé, sőt azt mondta, hogy a megöltek élve kellett volna eléje vinniök. Így vall Kézdivásárhelyen Mihálcz Pál nemes ember is. A 36. valló, Kálnoki Pál tekintélyes nemes ember szerint a kurucoknak nem volt utasítása a nemesek megöletésére. Ugyancsak ebből a tanúvallatásból kiviláglik, hogy Mikes Pálnak feladata az volt, hogy Háromszéket a német hadaktól tisztítsa meg, tehát nem a nemesek megöletése.

A tanúk eskü alatt vett vallomásához kétség nem férhet, különösen azokéhoz nem, kik a havasalföldi Ploesten, Thököly táborozási helyén voltak és ott közvetlen közelében értesültek az eseményről. Ezért Csereinek alaptalan vádja alól Thökölyt fel kell mentenünk.

Teljesíthette-e Mikes Pál Thökölynek Háromszék megtisztítására vonatkozó parancsát? Nem! Thökölynek a bodzai szoroson történt kiszorítása után, — Cserei szerint — Veterani császári tábornok két ezreddel megszállva tartotta Háromszéket. A 31. valló, Vajna Ferenc nemes

ember vallomása szerint a felakasztott Jankó Boldizsár, Mikes Pálnak azon kérdéseire, hogy volt-e a német táborban, s mennyien vannak ott, azt válaszolta, hogy sokszor volt és vannak vagy 8000-en. Ez a szám hihető. Támogatja ezt Nemes Tamás sepsiszéki alkirálybírónak Sepsiszentgyörgyön 1694. október 6-án kelt, s Bánffy György erdélyi gubernátorhoz intézett jelentése,¹ mely szerint Thökölynek az országból való ki-menésekor Veterani tábornok a sepsiszéki falvakban kilenc ezreddel kvártélyozott. Ez megfelelhet a Jankó Boldizsár mondotta számnak. A 8. valló, Konda András lófő kihallgatása alkalmával azt vallja, hogy Mikes Pál tizenhét zászlónyi kuruccal jött be. Akár helyesek ezek a számok, akár nem, a császári rendes katonaság bizonyára nagyobb és jobb felszerelésű volt, mint Mikes kuruc serege, mellyel még ez esetben is, ha szét is volt osztva Háromszék községeibe, a küzdelmet nem vehette fel, azért Zágonnál tovább nem is ment.

Ami Mikes Pálnak zágoni szereplését, vagyis a nemesek megöletését és a falu kifosztását illeti, arra vonatkozólag szintén a tanúk vallomása nyújt felvilágosítást. A nemes urak megöletése Mikes lelkén szárad. A falu kifosztását azonban talán még sem lehet egészen az ő terhére írni. Az a rakoncátlan kuruc had, amely Zágomba jött, bár Mikes parancsnoksága alatt állott, amint a vallomásokból megállapítható, mégis inkább egy Szohai nevű kuruc hadnagyra hallgatott. Mikes Pál erélytelenségével, úgy látszik, nem tudta megakadályozni a fosztogatást, mégis ahol lehetett, igyekezett mérsékelni és a kérelmezőkkel szemben jóindulattal mutatott. Befolyása a kurucokra nem volt nagy, különben saját jobbágyainak kirablását meg tudta volna akadályozni. Ez neki is érdekében állott, mivel felesége Torma Éva, fiával, az akkor még csecsemő Mikes Kelemennel a nagyobb zágoni vagyonból élt. Maga pedig nem gondolt arra, hogy örökre elszakad Zágontól és családjától.

Hogy családja nem volt Zágomban Mikes bejövetele alkalmával, valószínű, mert hihetetlen, hogy felesége ne igyekezett volna megakadályozni a Mikes családdal közeli rokonságban álló Jankó-család tagjainak legyilkolását. Igaz ugyan a 34. valló, Hajdu Mátyás jobbágy ember, ki mint fogoly Mikes Pál házában volt, hallotta Mikes Pál szájából, midőn azt mondta a megszabadult Vajna Ferencnek: „Köszönd, hogy feleséggel jöttél volt, mert különben meg nem maradna életed.” Ezzel szemben a 35. valló, Oláh Demeter jobbágy azt vallja: ha tudja, hogy az ángya, Jankó Györgyné otthon van, oda szállott volna és nem a maga pusztá házához. Ez a vallomás hihetőbb, mint az előzőé. Ha

¹ Székely Nemzeti Múzeum lt. Törzsgyűjtemény 1693—1700-i köteg.

Mikes a Jankóné házához száll, talán más kimenetele lett volna a tragédiának.

A kár, melyet a kifosztással okoztak, igen nagy volt. Csak a megölt nemes urak örökösei 4700 forint elrabolt értéknek megtérítését követelték. Mennyit tett ki még ezenkívül a falusi lakosság kára? Bizonyára nem keveset. Az összes kár megközelíthette, sőt túlhaladhatta Mikes Pál, illetőleg Mikes Kelemen háromszéki vagyonának $\frac{1}{3}$ részét, mely a hivatalos becslés szerint 20.000 magyar forint értékű volt. Ha annak az időnek árfeljegyzéseit olvassuk, azokból megtudjuk, hogy egy pár jó ökörnek az ára 16—20 forint között mozgott. A kárt átértékelve, mintegy 900 ökör árának felelt meg.

Mikes Pál meghalván, a károsultak Mikes fiának, Kelemenek vagyonából kérték kielégítésüket.

Amilyen lassan indult meg a kárlévités ügye, épen olyan csigalassúsággal folyt. Közben a II. Rákóczi Ferenc-féle kurucvilág miatt a pereskedés meg is állott. Csak 1717-ben kezdődött újból. Mikes Pálnak fiára, amint láttuk, tekintélyes értékű vagyon maradt, ezt a rokonok, s a széki bíróság tagjainak óvása és tiltakozása ellenére, hogy székely örökség még hűtlenség esetén sem kobozható el, a király a br. Szentkereszty-családnak adományozta.

Arról, hogy a károsultakat a vagyonból kielégítették vagy sem, — nincsenek adataink.

Az itt ismertetett kérdésre vonatkozó okleveles anyagot az alábbiakban bocsátom közre.

1.

1691. Hely nélkül.

A Jankó- és a Vajna-család tagjai az erdélyi rendek előtt Mikes Pál kegyetlen pusztításait panaszolják el, az okozott kár megtérítését kívánják és adómentességet kérnek.

Három nemzetből álló nemes Erdélyországa Statusihoz, Nagyságtokhoz, s Kegyelmetekhez alázatos supplicatiójok orbai széki, zágoni Jankó Péter, néhai üdösbik Jankó Tamásné özvegye árva Henter Anna, ifjabbik Jankó Tamásné Cseffei Erzsébet, Jankó Boldizsárné Hadnagy Ilona és Vajna Orbánné Gyárfás Zsuskának.

Alázatosan és igen megkeseredett lélekkel jelentjük Nagyságtoknak s Kegyelmeteknek, ilyen irtózással hallható keserves szavunkot, mivel Nagyságtok, s Kegyelmetek jó emlékezetiben lehet, zágoni Mikes Pál idegen nemzettel szegény falunkra, s házainkra jövőn, éjtszakának csendességibe édes bátyáim, gyermekem s urainkot, csak hallani is irtózásra való halállal ölette meg, azon idegen nemzettel. Ezenkívül minden belső mobilis javainkot elprédáltatván úgyannyira, hogy csak a testünk s lelkünk

maradván, teljességgel élehetlenné maradtunk. Az reánk esett porciót peniglen jószágunkra kérvén, pénzt meg kellett adnunk, ezután is, ha Nagyságtok, s Kegyelmetek nem könyörül, a reánk esendő adót megveszik.

Könyörgünk igen alázatosan Nagyságtoknak, s Kegyelmeteknek, méltóztassék istenes tekintetben venni ilyen rettenetes kárunkot, s mutasson olyan istenes útat, módot ezen keserves kárunknak honnan lehessen refátíója. Mivel oly személyek is vannak székeinkben, kik is azon prédálás alkalmatosságával jelen lévén, most ismét visszajöttek. Azon is kérjük igen alázatosan Nagyságtokot, Kegyelmeteket nagy keserőségünkre Mikes Pált előnkben, falunkban jöni ne engedje.

Kiért Isten Nagyságtokot, s Kegyelmeteket mind ez jelenben, mind pengig a következőkben boldogítsa, alázatosan kívánjuk.

N(agyságtoknak), K(egyelmeteknek), I(stenes) J(ó) v(álaszát) V(árjuk).

Válasz: Kálnoki Sámuel uramnak leszen poroncsolatja, ültessen széket és Kegyelmetek is hozzákészülvén, ott proleváljon, s ha az ottvaló törvény nem tetszik, appellálja a Consilium Status eleiben és itt eligazodik dolgok.

Kolozsvár 28. 7-ber 1691.

Ex consilio.

(az aláírás hiányzik).

[Törzsgyűjtemény 1693—1700. k. 231/1880. sz.]

2.

Zágon 1700. április 14—17 és Léctalva 1700. április 18.

Poson András és Solyom István táblai írások és esküdt jegyzők tanúvallatást tartanak arról, hogy az 1690. esztendőben, mikor Mikes Pál a kurucokkal betört Zágonba, a kurucok kinek parancsnoksága alatt állottak, ott kiket öltek meg és raboltak ki és hogy Mikes Pál igyekezett-e a gyilkosságot megakadályozni?

Utrum autem nobis tale oblatum erat:

1-mum. Tudod-e az elmúlt 1690. esztendőben, mikor néhai zágoni Mikes Pál Havasalföldiben lévén gróf Thököly urammal, bizonyos számú kurucokkal irumpált Erdélyben, Orbai székben, Zágomban, hogyha az ő kommandója alatt volt-e a kurucság, s ő tőle függöttek-e, s az ő parancsolatja szerint jártak-e?

2-dum. Tudod-e azoknak akart zágoni nemeseknek is megengedett, s meg nem ölette? Néhai Jankó Tamás és Boldizsár, Vajna Orbán és pákai Tamás Deák uramékat, ha maga parancsolatjából ölték-e meg és akasztották-e fel, úgy zágoni Kozma Imrét is?

3. Tudod-e, hogy mikor Havasalföldiben visszament Mikes Pál az kurucokkal, Thököly uram megértvén, hogy megölette az zágoni nemeseket, neheztelt reá érette, s szemben sem lett vele?

4. Tudod-e azoknak az megírt megöletett nemes embereknek és

másoknak is micsoda jövait prédáltatá el Mikes Pál vele való kurucokkal, az elpredált jókban lábas, ezüst, s selyem marhákbán micsoda részt vett és mikben párticipálódott Mikes Pál, s kik kótya-vetyézték az elvitt nemeseknek jövait és azkiket megfogtak az kurucok Mikes Pál elbocsátotta-e, az kiket akart és kiknek házokhoz adatott sellegvárdát Mikes Pál?

5. Zágomban akkor házoknál megfogott nemeseket hová vitték az kurucok és Mikes Pál látván fogva ökö, mint viselte magát hozzájuk, s mi szavai voltak, s ügyekezett-e elszabadításokban? Mikor elvitték Mikes Pál házáól az megfogott nemeseket, mit mondott Mikes Pál az kurucoknak, s mit parancsolt felőlök?

6. Mikor Zágomban beszállottak az kurucok, ki rendelte az kurucokat, hogy micsoda házakhoz menjenek és kikre prédálni? Azon kurucok Mikes Pál jövait, jobbágyát, szolgálját prédálták-e? Ezekben az kérdésekben kit tudsz valakit, hogy valamit tudna?

7. Erdélyi emberek akkor Zágomban Mikes Pállal, kik voltak tanácsosi, s vele egyetértők? Mindezekben az dolgokban mit tudsz, s kitől mit hallottál és kiket tudsz, hogy ezekben valamit tudna?

Die 14. mensis Aprilis praefati anni Domini millesimi septingentesimi in et ad possessionem Zágon domumque agilis Pauli Isák primipili, jurati judicis ejusdem possessionis Zágon in sede Siculicali Orbai commorantem, habitantem accessimus, ibidemque proxime subsequentium testium fassiones subsequenti serie recepimus

1. testis. Primipilus Petrus Konda de Zágon, annorum circiter 30, juratus, examinatus, fassus. Az utrumban forgó kérdésekben azt tudom mondani, hogy az 1690. esztendőben bejövén az kurucok Orbai székben Zágomban Mikes Pállal, az utromba levő megöletett nemes embereket akkor ölték meg, de ki parancsolatjából, s kitől függöttek én azt nem tudom, azt pedig hallottam másoktól, hogy Jankó Péter, Jankó Tamás, Jankó Boldizsár, Vajna Orbán és Ferenc uraknak ugyanakkori kurucok sok károkat töttek, s másoknak is, de szám szerént azokat nem hallottam.

2. testis. Primipilus Joannes Körösi de Zágon, annorum circiter 50, juratus, examinatus, fassus uti 1-mus testis Petrus Konda in omnibus.

3. testis. Primipilus Stephanus Konda de Zágon, annorum circiter 40, juratus, examinatus, fassus uti primus testis Petrus Konda in omnibus.

4. testis. Primipilus Petrus Sidó de Zágon, annorum circiter 30, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben tudom azt mondani, hogy az 1690. esztendőben beütvén Orbai székben Zágomban éjjel Mikes Pállal az kurucok, akkor ölék meg az utrumban forgó nemes embereket, de ki parancsolatjából én nem tudom, azt pedig tudom, hogy sok bonumokat vünek el innen Zágomból ugyanazok az Mikes Pállal bejött kurucok, mert nekem is elvivék egy mentémet, egy nadrágomot, egy pár csizmámot, egy zsinór övemet, egy rókamálos három forintos süvegemet, egyéb aprós sok portékámot is. Jankó Péter, Jankó Boldizsár, Jankó Tamás, Vajna Ferenc uraméktól is sok jókot vivének el, de szám szerént azokat nem tudom, hanem Vajna Orbán uramtól mentéket, nadrágot, süveget, pénzt, szoknyát és egyebet, azmit kaphattak bizonyoson hallottam, hogy vittek el, sőt majd az egész faluban számtalan sok károkat tőnek akkor.

5. testis. Primipilus Michael Sáska junior de Zágon, annorum cir-

citer 34, juratus, examinatus, fassus. Az 1690. esztendőben Orbai székben Zágomban Mikes Pál irrumptiájában az kurucokon hatalmát másként nem tudom, hanem Mikes Pál szintén akkor jövén az kurucokkal Zágomban éjjel, megállta az kapum előtt egy nehányad magával, engemet megszólíta (mivel akkor künn járok vala) mondván: jöszte, jöszte, ha életed szereted, menj el, mond meg az falusi embereknek, hozzanak kinyeret az magam házamhoz, mert nem engedem meg, hogy az kurucok elszédjenek és kárt tegyenek az falun.

6. testis. Primipilus Franciscus Kónya de Zágón, annorum circiter 40, juratus, examinatus, fassus. Ki poroncsolatjától függöttek az kurucok nem tudom, hanem tudom, hogy az utromban specificált nemeseket az 1690. esztendőben Mikes Pállal Zágomban inrumptált kurucok ölék meg és akkor sok károkat tőnek, de kiknek nevek szerént mit tőttek nem tudom. Nekem is lött károm akkor circiter 70. forint érő, azt pedig közönségesen tudom, hogy majd minden ember jóvát prédálták akkor, úgy az Mikes Pál jobbágyát, s magáét is.

7. testis. Primipilus Nicolaus Csorja de Zágón, annorum circiter 50, juratus, examinatus, fassus. Tudom, hogy az megemlített nemes embereket az 1690. esztendőben Mikes Pál Zágomban éjjel sok kurucokkal inrumptiojaker ölék meg és sok károkat tőnek, ugyanazok az kurucok, de kiknek nevezetesen én nem tudom. Nekem is lött akkor circiter 50 forint érő károm.

8. testis. Primipilus Andreas Konda de Zágón, annorum 33, juratus, examinatus, fassus. Én akkor az kurucok inrumptiojaker az Ökrösön strázsa voltam másokkal, csak azon vöttük eszünkben, hogy ott termének, Zágón felől jövén a kurucok és engemet elfogának, s elvűnek az havasalföldi határig, 18. zászlóval valának gyalog és lovas, de azok mindnyájan sok egyet-mást vittek magokkal, nekem is egy kurucok az hátamra ada egy zsákot, ki igen nehéz vala, de mi volt benne én nem tudom. Látám más kuruc nyakában az Jankó Boldizsár uram fekete báránybőrös gyászló mentéjét, s egy zöld mentét is rókamalost, az Vajna Orbáné fogott lenni. Egy nestes kűs palástot is láttam, egyebet, hogy eltötték nem láthatám.

9. testis. Primipilus Thomas Damakos de Zágón, annorum circiter 50, juratus, examinatus, fassus. Engemet Mikes Pál sok kurucokkal Zágomban az 1690. esztendőben bejövetelekor az kurucok megterhelének az faluban kenyérrel, s bevűnek az Mikes Pál udvarházához. Jankó Tamás uram fogva ott lévén, megszólíta engemet s kérde: mint maradhattatok. Mondám: igen vékonyan Uram bizony mű, s felele: talám tü mégis megszabadulhattok, de én lássam. Tudom, hogy az utromban feltött nemes embereket akkor ölék meg ugyanazok az kurucok, de ki paroncsolatjából nem tudom.

10. testis. Primipilus Nicolaus Jakócs de Zágón, annorum circiter 55, juratus, examinatus, fassus. Tudom az utromban forgó 1690. esztendőben Mikes Pál sok kurucokkal inrumptálván Erdélyben, Orbai székben Zágomban, s akkor ölték meg az zágoni nemes embereket, de ki poroncsolatjából nem tudom. Hallottam pedig másoktól, hogy Thököly gróf haragutt Mikes Pálra az megöletett nemesekért. Tudom, hogy számtalan sok károkat tőnek ugyanakkor azon kurucok sok számos embereknek. Jankó Tamás uramnak is sok jóvait vitték el, mivel szolgálja voltam ő kegyelmének.

Az pénzt is egy turbában nem sokkal azelőtt töltük vala együvé, mely feles pénz vala, úgy, hogy én igen messze nem vihettem volna az hátamon, melyben szék pénze is volt, azt is elvették, azonkívül pedig puskáját, kardját, hegyes tőrít, mentét, dolománt, egyéb mindenféle fehérnemüt, (csak az asszonyoké a földben, egy kis ládácskája levén maradt meg), öt paripáját fékestől s nyergestől, turót, ordát, szalonnát, sajtot, egészen csak az kőfalát hagyták az háznak. Idősbik Jankó Tamásné asszonyomnak is volt circiter 36. forintja külön, azt is elvitték. Jankó Péter uram lovait is tudom, hogy elvitték, de hányát nem emlékezem reá, és egyéb házbeli portékáját is mind elvitték. Tudom azt is, hogy Jankó Tamás uramot is fogva vitték az Mikes Pál házához először is.

11. testis. Primipilus Joannes Barra de Zágón, annorum circiter 61, juratus, examinatus, fassus, uti primus testis in omnibus.

12. testis. Primipilus Laurentius Gál de Zágón, annorum circiter 40, juratus, examinatus, fassus, uti 6-tus testis Franciscus Kónya in omnibus.

13. testis. Primipilus Georgius Antal de Zágón, annorum circiter 35, juratus, examinatus, fassus. Tudom az utromban nominált 1690. esztendőben Mikes Pállal az kurucok irruptiójakor ölék meg az nemeseket, de ki parancsolatjából én nem tudom. Tudom azt is, hogy sokaknak sok károk lőtt, de kiknek nevezetesen nem tudom.

14. testis. Nobilis foemina Elisabetha Vajna, nobilis quondam Joannis Guruzda de Zágón relicta vidua, annorum circiter 40, jurata, examinata, fassa. Ki poroncsolatjából ölték meg az nemes embereket nem tudom, hogy sok károkat vallottak sok emberek az bizonyos, mert Jankó Péter uram, Vajna Orbán, Jankó Tamás és Boldisár uramék is, mások is sok károkat vallának. Az megöletett nemeseket pedig először is az Mikes Pál házához tudom, hogy vitték.

15. testis. Honesta foemina Anna Kónya, agilis quondam Andreae Major de Zágón relicta vidua, annorum circiter 30, jurata, examinata, fassa, uti 14. testis in omnibus.

16. testis. Primipilus Stephanus Albo mediocris de Zágón, annorum circiter 40, juratus, examinatus, fatetur. Vajna Ferenc uram maga szájából hallottam, hogy mondotta, hogyha Mikes Pál el nem szöktette volna, az kurucok keziben esett volna. Az kérdésben forgó nemeseket, ki parancsolatjából ölték meg, nem tudom, mind az megöletett nemes embereket, mind pedig másokét is sokaknak sok javokat prédálták el az 1690. esztendőben Mikes Pállal Zágomban jött kurucok.

17. testis. Primipilus Joannes Szilágyi (igy!) de Zágón, annorum circiter 30, juratus, examinatus, fassus. Az 1690. esztendőben Mikes Pál Zágomban sok kurucokkal jövelekor én velem azon éjtszaka lúdat vitettettek Vajna Ferenc uram házától az Mikes Pál házához a kurucok, azonban látám Vajna Ferenc uramot is utánna csakhamar hozzák fogva az Mikes Pál házához, de Mikes Pál uramnak az pap szóla, hogy az nemeseket, ha lehetne bocsátának el, azonban Mikes Pál uram szólítá Szohai nevű kurucot s félrevonulának, mit beszéltek nem hallottam, hanem azalatt hivaták az hadnagyot, s mit mondtak neki nem hallottam, hanem visszafordulván az hadnagy mondá: bocsásd meg a karját Te, úgy bocsáták el Vajna Ferenc uramot, azonban mondá Mikes Pál uram:

no én vélek ötszáz forint kezességen ihon Szohai uramtól ki, hanem az én udvaromból ki ne menj, mert oda lészen életed. Az megöletett nemeseket ki poroncsolatjából ölték meg nem tudom, mert láttam, s hallottam, hogy Mikes Pál eléggé csitította az kurucokat, s mondotta, hogy ne prédáljanak, hanem ami kell hozat ő be, de azfelől azmit akartak azt cselekedték, semmit tőle nem függöttek. Hallottam, hogy igen sok károk estek a faluban együtt is, másutt is. Tudom, hogy Vajna Ferenc négy lovát, s az enyimet öit elvünek. Az megölt nemeseket mind az Mikes Pál házához vitték bizonyosan tudom.

18. testis. Primipilus Joannes Fazakas de Zágón, annorum circiter 35, juratus, examinatus, fassus. Az 1690. esztendőben inrumpálván Mikes Pál bizonyos számú kurucokkal Zágomban, az kurucok egy lovamot, s egyéb portékámot bevitték vala az Mikes Pál uram udvarházához, bemenék Mikes Pál uramhoz az Jankó Györgyné asszonyom szolgájával, szólék Mikes Pál uramnak: Uram! egy hitván lovamot, s egyéb portékámot hozták el a kurucok, hanem adatná vissza Kegyelmed, s monda: itt nincsen módom benne, hanem bár az Bozzáig menjek el vele, s visszaadatja. Én nem mentem volt be, de ő kegyelme visszaváltottatta volt az én lovamot, hogyha bemegek visszaadja. Az Jankó Györgyné asszonyom szolgája is bejött vala, ki is jelenté Mikes Pál uram előtt az asszonya instántiáját, hogy sok egyet-mását, s két lovát vitték el az kurucok, hanem ő kegyelme adatná meg, annak is azt mondá, hogy mondja meg az asszonyának: küldjön emberit oda és mindeneket megadat. Akkor az egész faluban elég kár lőn. Jankó Péter uram lovait is egynehányat vünek el. Az megfogott nemeseket pedig az Mikes Pál uram házához vitték fogva, bizonyosan tudom.

19. testis. Primipilus Valentinus Fazakas de Zágón, annorum circiter 35, juratus, examinatus, fassus. Különben való hatalmát Mikes Pál uramnak az vele való kurucokon nem tudom, hanem innen gondolom, hogy volt valami hatalom adatva, hogy akkor nekem sok egyetmásomat prédálták vala el, bemenék hozzája, hogy valamit kiszerezhessek az kurucok kezéből, hogy megláta mindjárt poroncsolá az kurucoknak, hogy fogjanak meg, mivel az utat jól tudom. Engemet megfogának, s el is vünek épen az havasalföldi határig. Láttam sok emberek lovait megterhülék portékákkal, s úgy vitték az kurucok. Az megöletett nemes embereket tudom bizonyosan, hogy az Mikes Pál uram házához vitték először is és ott láttam szeméimmal, hogy voltak. Vajna Ferenc is ott állt vala az Mikes Pál tornácában, s megszólítá Mikes Pál uram mondván: itt vagy Te Ferenc, hogy nem mégy el innen?

20. testis. Primipilus Thomas Albu de Zágón, annorum circiter 46, juratus, examinatus, fassus. Az utromban forgó kurucok bejövetelekor egész falustól sok kárt vallottunk, nevezetesen Jankó Péter uram lovait sokat vittek el.

21. testis. Nobilis Joannes László de Zágón, annorum circiter 40, juratus, examinatus, fassus. Az utromban forgó esztendőben tudom, hogy elég károkat vallottak az falusi böcsületes emberek.

22. testis. Nobilis Ladislaus László de Zágón, annorum circiter 27, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom, hogy az én

házaomhoz is adott Mikes Pál uram selleg-várdát. Az Jankó Péter uram lován az maga bélyegit láttam kettőn, vagy háromon. Mikor bement Mikes Pál uram Havasalföldiben feltorjai Kozma Simon és Pál Bálint nevű jobbagya Vas Dániel uramnak, s dálnoki székelek is voltak az akkori prédálásban, tudom.

23. testis. Primipilus Andreas Simonfi de Zágón, annorum circiter 50, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom mondani, hogy Thököly grófnak az szájából hallottam Ploesten, hogy cirmolta Mikes Pált, s mondotta: miért kellett megölni azokat a nemeseket, amaz hüttel menté magát, hogy sem híre, sem tanácsa. Hallottam azt is, hogy maga is szomorkodott szárnyú eseteken, s mondotta, hogy miért nem vitték eleiben ökö, azt is hallottam az Thököly gróf bejáróitól, hogy neheztelt Mikes Pálra az megöletett nemesekért, mondván Mikes Pálnak, hiszem németekre küldötte őt, nem Zágón elrontására és pusztítására. Az sok mindenféle prédát láttam oda bé.

24. testis. Providus Joannes Isák, jobbagio generosi domini Petri Jankó de Zágón, annorum circiter 36, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom mondani, hogy Jankó Péter jó hat szekeres lovát, hátas paripáját is őt és egyéb minden házbeli portékáját vivék el az utromban specificalt kurucok.

25. testis. Providus Nicolaus Barabás, jobbagio generosi domini Petri Jankó de Zágón, annorum circiter 60, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom, hogy az utromban specificalt esztendőben, mikor Mikes Pál uram sok számú kurucokkal megüté Zágont, akkor éjtszaka házomhoz szálla Vajna Ferenc, s azt mondá, hogy: épen kezekben estem volna az kurucoknak Mikes Pál uram el ne szöktessen, de ő szöktete el. Az megölt nemeseket nem tudom ki poroncsolatjából ölték meg. Tudom, hogy az egész faluból sok jókat vünek el, nevezetesen pedig Jankó Péter uramnak, Jankó Tamás, Jankó Boldizsár, Vajna Orbán és Vajna Ferenc uraméknak sok károkat tőnek és valamiket megkaphattak mind elvitték. Az papnak hallottam másoktól, hogy Mikes Pál uram selleg-várdát adott. Tudom pedig azt bizonyoson, hogy az pap semmi kárt nem vallott, s nem is panaszkodott.

26. testis. Providus Petrus I-Gyártó, jobbagio generosi domini Petri Jankó de Zágón, annorum circiter 96, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben tudom, hogy az papnak Mikes Pál uram adott selleg-várdát. Az kérdésben forgó nemeseket pedig nem tudom ki poroncsolatjából ölték meg. Tudom, hogy nevezetesen Jankó Péter uramnak majd minden lovát elvitték, úgy Jankó Tamás uramnak is és másoknak is. Az megöletett nemeseket pedig tudom bizonyoson, hogy az Mikes Pál uram házához vitték. Mikor Vajna Ferenc elszabadula is hallám, hogy mondá Mikes Pál neki: no eredj most, mert megszabadítalak.

27. testis. Providus Georgius Tótt, jobbagio generosi domini Petri Jankó de Zágón, annorum circiter 40, juratus, examinatus, fassus. Az utromban forgó kérdésekben azt tudom, hogy majd mindenekben elég kára lön az utromban forgó esztendőben az kurucok miatt. Nekem is lött circiter 50. forint érő károm. Nevezetesen pedig Jankó Péter uram sok lovait, ménesit vivék el. Jankó Boldizsár uramét is hasonlóképen. Jankó Tamásné

asszonyomnak mindenit tudom, hogy elprédálák. Az megöletett nemeseket pedig tudom bizonyosan, hogy az Mikes Pál uram udvarházához vitték. Maga szájából hallottam az papnak, hogy Mikes Pál uram selleg-várdát adott, hogy semmi kára ne legyen.

Hi superius attacti quatuor testes sunt jobbagiones generosi domini Petri Jankó de Zágón, videlicet exponenti in terra seu haereditate sua Siculicali, in possessione Zágón, in sede Siculicali Orbai existentes, habitantes, residentes et commorantes.

28. testis. Providus Blasius Horváth, jobbagio generosae dominae Helenae Hadnagy, generosi quondam domini Balthasaris Jankó de Zágón relictæ viduæ, annorum circiter 60, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom mondani, hogy mindeneknek sok károk lón akkori kurucok járása miatt. Jankó Boldizsár uramtól is tudom, hogy elvittek 8 lovat, egyéb házbeli portékát is mind elvűnek.

29. testis. Providus Andreas Sándor, jobbagio generosae dominae Helenae Hadnagy, generosi quondam Balthasaris Jankó de Zágón relictæ viduæ, annorum circiter 60, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben tudom, hogy Jankó Boldizsár uram hat szekeres lovát vitték el.

30. testis. Providus Nicolaus Sándor, jobbagio generosae dominae Helenae Hadnagy, generosi quondam domini Balthasaris Jankó relictæ viduæ, annorum circiter 30, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom mondani, hogy Jankó Boldizsár uram 9 lovat, egyéb házbeli sok portékáját vitték el akkori esztendőben inrumpált kurucok.

Hi superius proximi attacti tres testes sunt jobbagiones generosae dominae Helenae Hadnagy, generosi quondam domini Balthasaris Jankó de Zágón relictæ viduæ, videlicet exponenti in terra seu haereditate sua Siculicali, in possessione Zágón, in sede Siculicali Orbai existentes, habitantes, residentes et commorantes.

Die etiam decima 15-ta mensis Aprilis anni praefati millesimi septingentesimi in proxima attacta domo ejusdem primipili Pauli Isák jurati judicis praescriptæ possessionis Zágón sequentium testium fassiones recepimus.

31. testis. Nobilis Franciscus Vajna de Zágón, annorum circiter 55, juratus, examinatus, fassus. Innen gondolom, hogy mint főtől úgy fügöttek volna Mikes Páltól az utromban specificalt esztendőben Zágomban inrumpált kurucok és Kozma Simontól, mert az instructiót is, melyet Mikes Pál Thököly gróftól hoztak volt, ő olvasta meg az kurucoknak, azonban egy németet is hoztak az kurucok eleiben, mely iránt monda egy Szohai nevű kuruc: elütöm az fejét. Felele arra Mikes Pál uram: üsd már, ha előmben hoztátok. Amaz is megfogadá. Mivel törvént tévén az megöletett nemesekre, ott is elsőnek láttam Mikes Pált, Kozma Simont is és megemlitett Szohait, s Kis Bálintot ott láttam a törvénytételben, s egyaránt láttam, hogy mindazok tötték sutlogva az törvényt, az megöletett nemesekre. Engemet peniglen maga bocsáta el, megesketvén Mikes Pál, hogy sohuvá el nem megyek, mig itt lesznek. Az kérdésben forgó nemeseken levő hatalmát iránt azt tudom mondani, hogy én kérék Mikes Pál uramat, munkálkodja az öcsém Vajna Orbán szabadulását, felele: jó szívvel bizony, hát immár meg is ölték volt szegényeket. Az sok kárt is tudom abban

az prédálásban, mert nekem is circiter 300 forint érő károm lón. Az megholt nemeseket tudom, hogy az Mikes Pál uram házához vitték, mivel törvént is tőnek reájok. Kérdé pedig Mikes Pál Jankó Boldizsár u amtól: voltál-e a német táboron, amaz monda: Voltam én sokszor. Viszont kérdé Mikes Pál: vannak-e sokan? Mondá Jankó Boldizsár uram: vannak vagy nyolcz-ezeren, hanem csak rajta most. Hogy pedig len szabadulásokban munkálkodott volna nem tudom, se nem láttam. Erdélyi nemeseket azon kurucok közt láttam László Lászlót, mivel ő inasa volt Thököly grófnak, úgy kovásznai Balog János nevü embert is láttam, az mint megmondám megemlített Kozma Simont is, ő vele csernátoni embereket is, de én az nevekre nem emlékezem.

32. testis. Nobilis Georgius Borbély de Zágón, annorum circiter 45, citatus, juratus, examinatus, fassus. Én az kérdésekben ezt tudom mondani, hogy az szájából hallottam Mikes Pálnak, mivel én is bementem vala könyörögni sok káraim iránt, ott állván Vajna Ferenc uram, mondván, hogy: nem mégy el innen, azhová küldöttelek járáj el dolgozban, azomban előle elmene, nékem pedig könyörgésemre azt mondá Mikes Pál uram: későn jártál véle, mert már hol keressük a Te lovadot, azomban mondá Daninak az inasának: Te Dani el ne hadd felejtennem, ahol megszállunk, hadd kerestessem fel és visszaküldhessem ennek az embernek az lovát.

Eodem die proxime attacto praefati anni millesimi septingentesimi propter infirmitatem reverendi pastoris Petri Pécsi in et domum parochialem reformatae possessionis Zágón, in sede Siculicali Orbai existentem et habitantem accessimus, ubique praedictus reverendus pastor Petrus Pécsi fatens, annorum circiter 80, citatus, juratus, fassus est tali sub serie: az utromban specificalt esztendőben midőn a kurucok Mikes Pál urammal Zágomban jöttek volna, azon éjjel az Mikes Pál szavát hallám be a házba, kimenék, hát sok néppel vagyon, kezde kérdezni: mint vagyok, kire midőn felelnék, mondá Mikes Pál uram egy kurucnak, jöjjön be hozzám, vigyázzon, hogy semmi károm ne legyen, mert ez parochialis ház, (azmint nem is lött), az kuruc bejövén hozzám, maga pedig az többivel az maga házához mene.

Die 16. mensis Aprilis in domo generosi domini Petri Jankó de Zágón, videlicet exponenti in possessione Zágón, in sede Siculicali Orbai existenti, habitanti accessimus, ibique subsequentium testium fassiones recepimus.

33. testis. Primipilus Franciscus Jakócs de Zágón, annorum circiter 80, citatus, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom mondani bizonyosan, hogy az Mikes Pál uram jobbágyi akkori prédáláskor inkább megmaradhattak, mint az másoké és falusi emberek. Az megöletett nemeseket pedig tudom, hogy az Mikes Pál uram házához vitték kötve, s azután akaszták fel.

Die etiam 17. Aprilis in domo generosi domini praedicti Petri Jankó de Zágón videlicet exponenti in possessione praedicta Zágón, in sede Siculicali Orbai existenti, habitanti subsequentium testium fassiones recepimus.

34. testis. Providus Mathias Hajdú, jobbagio generosi domini Petri Jankó de Zágón, videlicet exponenti, annorum circiter 36, citatus, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom, hogy midőn bejött volna

Mikes Pál uram az kurucokkal Zágomban, akkor megfogatott az malomban egy dálnoki Veres Márton nevű embert, ki azt beszéllette hallottam, hogy midőn őt kötve hozták volna az úton a falu végéig, hallotta az Mikes Pál uram szájából rendelést tévén a kurucok között, hogy melyik hanagy, (igyl) ki házához menjen. Azt pedig tudom bizonyosan, hogy Vajna Ferenc uramot, maga autoritásából bocsátá el Mikes Pál uram, (mert én is ott voltam fogva akkor) mert mihelyt eleiben hozák fogva, azt mondá neki: köszönd, hogy a feleségemmel jöttél volt, mert különben meg nem maradna életed. Azután csakhamar az megöletett nemesekkel is elérkezének az kurucok az Mikes Pál uram házához. Köszöne Jankó Boldizsár uram Mikes Pál uramnak, mondván: adjon Isten jó napot Uram kegyelmednek! Arra semmit sem szóla. Ismét kérdé Jankó Boldizsár uram: Kegyelmed Uram mint vagyon? Monda arra Mikes Pál uram: én úgy vagyok, mint bujdosó. Melyre felele Jankó Boldizsár uram: mit tehetünk Uram, ha Isten így rendelte dolgainkat? Monda Mikes Pál uram: vagy tehetél volna, mert nem kellett volna Uradot, s Fejedelmedet elárulnod, s elhagynod, mert majd megfizetünk az mire szolgáltál! Kevés üdő mulva monda Mikes Pál uram: vigyék az gabonás ház felé az rabokat, csakhamar elvívék ahova parancsolta vala Mikes Pál őket, én ott maradtam egy nemesel. Vajna Orbánt mikor bőgetik, s vagdalják vala az Mikes Pál uram kapuja között, egy szolgájától kérdé Mikes Pál uram: valjon kit bőgetnek az kapum között? mondá az szolga: ott Uram Vajna Orbánt! Monda Mikes Pál uram: eriggy, mondjad vigyék onnan, mert jól vagyon a rossz embernek! Hallottam Dániel Péter uramtól, mivel ő kegyelme oda be Havasalföldiben volt akkor, hogy haragudt Thököly gróf uram az megöletett nemesekért, úgyhogy eleiben sem mert menni Mikes Pál uram. Az számtalan sok károk tudom, hogy lőnek az kurucok miatt, mert Jankó Péter uram (vizfoltos, olvashatatlan!) lovát, kancalovakkal együtt, ezüst poharatkot, egy (vizfoltos, olvashatatlan!) ezüst sótartót kettőt, óntálakat sokakat, ezüst kalánokat egynéhányát, nyeret egynéhányát, kantárt kötőféket sokakat, pokrócot egynéhányát, 4 pár pistolyt, egy ezüstös pallóst, ezüstös kantárt. Az asszony ezüstös és aranyos övét, mindenféle fehérnemű egyetmását, selyem övét, meggyoszín angliai mentéjét, süveget és egyéb mindenféle sok drága egyetmást, aranyát, pénzt. Mindezeket láttam s tudom, hogy elvitték. Kozma Simon, Tompa Miklós, László László uramékat ott láttam, hogy voltak.

35. testis. Providus Demetrius Oláh, jobbagio generosi domini Georgii Jankó de Zágón, annorum circiter 25, citatus, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben tudom azt, hogy akkor Jankó Györgyné asszonyom sok egyetmását vívék és két lovát az kurucok. Engemet küldé asszonyom Mikes Pál uramhoz (kiszakadva!) vissza benne, megemlítém ő kegyelminek, monda ő kegyelme: itthon vagyon-e ángyomasszony? én mondám: honn vagyon ő kegyelme! Ha tudtam volna, — úgy mond — hogy honn legyen ő kegyelme, nem szállottam volna az én puszta házamhoz, hanem ő kegyelmihez. Mond meg ángyomasszonynak, küldjön egy bizonyos emberit és valahol megszállunk, minden kárát visszaadatom.

Hi proxime attacti quo testes sunt jobbagiones sic dictorum suorum dominorum terrestrium in terra haereditate eorum Siculicalis in possessione

Zágon, in sede Siculicali Orbai existentes, habitantes, residentes, et comorantes.

Die autem eadem attactae 18. Aprilis ejusdem anni attacti millesimi septingentesimi in et ad possessionem Lécfalva, domum primipili Gali Szabó jurati judicis ejusdem possessionis Lécfalva in sede Siculicali Kézdi existentem, habitantem accessimus, ibidemque proxime subsequentium testium fassiones recepimus.

36. testis. Nobilis Thomas Kálnoki de Köröspatak, annorum circiter 40, citatus, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben tudom azt mondani, hogy akkor Havasalföldiben létebben hallottam, hogy nem volt az kurucoknak instructiójában, hogy megöljék az nemeseket. Kozma Simont is hallottam, hogy ott volt az kurucokkal.

37. testis. Primipilus Nicolaus Buttyka de Márkosfalva, annorum circiter 40, citatus, juratus, examinatus, fassus. Az kérdésekben azt tudom bizonyoson, mivel én is ott voltam akkori üdőben Mikes Pállal és a kurucokkal Zágonban, hogy az kurucoknak Mikes Pál és Szohai voltak előljárói és kinek-kinek ő tőlök kellett függeni. Midőn pedig már az falú végire jutottunk volna, megállítá Mikes Pál uram és Szohai a sereget és elszaggatták a kurucokat az utcákon, de mi végre nem tudom. Havasalföldiben hallottam, hogy úgy haragudott Mikes Pál uramra Thököly gróf uram az megöletett nemesekért, hogy szembe sem volt véle, mondotta is: hogy nem hoztátok elevenen ide? Az sok Zágomból elvitt prédát láttam oda be, de kié volt szám szerént el nem tudom. Erdélyi nemesek voltak ott Kozma Simon és egy szolgája albisi legény, az öcsém Buttyka Jakab és mások is lehettek, de nem emlékezem reá.

38. testis. Primipilus Jacobus Buttyka de Márkosfalva, annorum circiter 38, citatus, juratus, examinatus, fassus, uti 37. testis Nicolaus Buttyka, frater ejus in omnibus.

Cujus praemissae inquisitionis nostrae seriem pro ut per nos est expedita et peracta eidem sacratissimae vestrae fide nostra mediante manuum propriarum subscriptionibus, sigillisque usualibus roboratam solito modo rescripsimus. Eandem de reliquo sacratissimam Majestatem vestram, quam diutissime, beate, foeliciterque regnare desideramus. Datum anno, locis, diebusque supranotatis inquisitionis nostris.

Correcta per nos.

Ejusdem Majestatis vestrae

Andreas Poson m. pria.

humillimi subditi:

Stephanus Sólýom m. pria.

Majestatis vestrae sacratissimae Tabulae in Transsylvania Judriae scribae, ac jurati notarii ad praemissa fideliter peragenda specialiter exmissi.

Kívül címzés: Sacratissimo ac augustissimo domino, domino Leopoldo, Dei gratia electo Romanorum imperatori ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae ect regi et domino, domino nobis naturaliter clementissimo.

Anno 1700. Apertae per magistrum Franciscum Henter protonotarium m. pria (Két vörös viasz zárópecsét).

3.

Kézdivásárhely, 1700. június 3.

Boér István kézdi-széki alkirálybíró és ifj. Pócsa Ferenc kézdi-széki jegyző tanúkihallgatást tart Mikes Pálnak 1690. évi Zágonba való beütéséről.

Anno 1700. die 3. mensis Junii in oppido Kézdivásárhely aedibus Martini
Budai facta inquisitio.

1. testis. Johannes Mihálcz de Nyujtód nobilis, annorum 56, juratus, examinatus, fatetur ad primum: Tudom, hogy Mikes Pál uram kurucokkal kijött vala Havasalföldiből, de ki volt azon kurucoknak előljárója és kitől függöttek, s hallgattak, nem tudom. Ad 2-dum: nihil. Ad 3-tium: Hallottam másoktól, hogy mondották nehezelt Thököly uram Mikes Pál uramra, de miért nem tudom. Ad 4-tum: Hallottam egy alsótorjai ember-től, gróf Apor István uram emberitől, vezetéki neve Kupás, keresztnevét nem tudom, mondotta, hogy Havasalföldiben egy pusztá templomban kótyáztatták el Ploesten a Zágonból elvitt egyetmásokat, a pénzt abrakos tarisznyába rakták, mely tarisznya Mikes Pál és Kozma Simon uraimék kezén állott. Ad 5-tum et 6-tum: Nihil. Ad 7-mum: Hallottam, hogy Kozma Simon uram és Márkosfalváról Butyka nevű ember ott voltak.

2. testis. Martinus Veres ex Dálnok nobilis, annorum 42, juratus, examinatus, fatetur ad 1-mum: Én Zágonon felyel a Jankó Boldizsár uram malmában ványoltattam akkor, mikor Mikes Pál uram kurucokkal kijöve. Engem két kuruc Mikes Pál uram eleibe vön, előtte megkötének. Kérdezősködtek tőlem, ha vannak-e Zágonban nemesek, s a nemes emberek honn vannak-e, melyre mondtam: én idegen ember vagyok, az ottvaló dolgokat nem tudom, azonban mondá Mikes Pál uram a kurucoknak: itt öt nemes embert kerestek. Mikes Pál uram onnan elindula. Engem a kurucok kötve elvittek mindaddig, míg más kalauzt fogának. Én elszabadulván a kurucoktól, visszamenék a malomban. A lovamot Jankó Boldizsár uram istállójából vitték el több lovakkal együtt.

Receptae hae fassiones anno, die, locoque ut supra, per nos: Stephanum Boér vicejudicem sedis Kézdi m. p. et Franciscum Pócsa juniorem, notarium sedis Siculicalis Kézdi. m. p.

[Törzsgyűjtemény 1693—1700. sz.]

4.

Kovászna, 1700. július 28.

A zágoni Jankó- és a Vajna-család tagjai az orbai törvényes szék tagjai elé terjesztett panaszukban előadják, hogy zágoni Mikes Pál 1690-ben Szent Márton nap táján Havasalföldiből kuruchadakkal betört Zágonba, ott családjuknak több tagját megölette és javait feldúlta. Kéri, hogy kárukat a Mikes Pálról fiára, Mikes Kelemenre maradt vagyonból térítsék meg.

Levata causa coram generoso domino Mojse Imecs vicejudice regio sedis Orbai, cum caeteris juratis assessoribus in possessione Kovászna 28. Julie 1700. praesente illustrissimo comite domino, domino Samuele Kálnoki supremo giudice Trium sedium.

Nemzetes néhai üdösbik Jankó Tamás uram özvegye, nemzetes

Henter Anna asszonyom, nemzetes Jankó Péter uram, nemzetes néhai Jankó Boldizsár uram özvegye nemzetes Hadnagy Ilona asszonyom, Orbai székben Zágónban lakók, nemzetes Török Ferencné asszonyom nemzetes Gyárfás Zsuzsánna asszonyom Kézdi székben Márkosfalván lakó, ki volt felesége prius néhai nemzetes orbai széki zágoni Vajna Orbán uramnak, mint quaerulansok siralmasan jelentjük, tekintetes, nemzetes Fejérvármegyében kövesdi Boér Ferencné asszonyom tekintetes, nemzetes Torma Éva asszony, ki volt felesége prius tekintetes, nemzetes néhai orbai széki zágoni Mikes Pál uramnak és ugyan megirt néhai Mikes Pál uramtól maradott árva fiának tekintetes, nemzetes orbai széki zágoni Mikes Kelemen uram ő kegyelme mostani naturális tutrix ellen, in anno 1690. circa festum Sancti Martini, koronás királyunk őfelsége ellen rebellálván, előbbeni néhai ura Mikes Pál uram is Tököly Imre mellé adhereálván, Havasalföldiből clandestim Orbai székben Zágónfalvára jöven álösvenyeken, havasokon, idegen hadakkal, kurucokkal, zágoni házainkra kiütvén, éjnek csendességiben nekem fenndeclarált Jankó Tamásnének szerelmes fiamat, néhai Jankó Tamást, kinek is feleségitől nemzetes Cseffei Erzsébet asszonytól való árváinak, úgymint Jankó Józsefnek, Jankó Annának és Ágnesnek mostan naturális tutrix vagyok, nekem fenndeclarált Jankó Boldizsárnének édes urát néhai Jankó Boldizsárt, nekem fenndeclarált Török Ferencnének akkori édes uramat, Vajna Orbánt, mindezeket Mikes Pál uram nemes házainknál éjnek csendességiben megfogatta, orbai széki zágoni nemes udvarházához bevittette és emberi elméket irtóztató rettenetes kínokkal kínoztatta, kötöztette, s végre a falu végére kiküldvén egy almafára Jankó Boldizsárt, Jankó Tamást és néhai sepsi széki szentiványi vitézlő Tamás Deákot felakasztatta, negyedik embert ugyan orbai széki zabolai, akkor Zágónban lakott vitézlő Kozma Imrét lábokról levagdaltatta és megölette, Vajna Orbán uramat pedig az udvarház kapuja eleiben való gyümölcsös kertbe vitetvén kötözve, levagdaltatta s megölettette, kiknek ártatlan megölésekért a domina Torma Éva asszonyt és megirt árváját nem keressük, mindazáltal, hogy azoknak ártatlan véreknek kihullása semmibe ne muljék és büntetlen teljességgel ne maradjon, kérjük az őfelsége székít és, ha a causa a méltóságos regium Gubernium eleiben kell, könyörgünk és kényszerítjük az élő Istenre, felséges császáruk és koronás királyunk híveihez való oltalmazására determináljon olyan satisfactiot, hogy a megölettett ártatlan vérek hullása semmibe ne muljék. E felett ugyanakkor siralmas alkalmatossággal károsítottunk meg azon prédáló pártos vérengzőktől minden javainkat elprédálván, én Jankó Tamásné néhai édes fiam árváival együtt károsítottam meg ad minus készpénzben flo. 300. háromszáz, ezüstmarhámban, lovaimban, ahhoz való szerszámok, fegyver, köntösök és egyéb házamban levő belső javaimban, melyek is ad minus flo. 600. Én Jankó Péter pénzemben, ezüstmarhámban, lovamban és egyéb mobile bonumimban ad minus flo. 1300. Én Jankó Boldizsárné ezüstmarhámban és mindenféle egyéb mobile bonumimban flo. 300. Én Török Ferencné pénzemben, aranyamban, ezüstmarhámban, köntösömben és egyéb javaimban meg ad flo. 2000. Mindezek a mű fennspecificalt káraink, ezeknek néhai megirt Mikes Pál uram bejövetelivel,

az ő kegyelme alatt levő prédálókkal, azért azt kívánjuk az ő felsége széki, a néhai Mikes Pál uram jószágából és ő kegyelme successori javaiból tétessen satisfactiot et protestatur. Coram latius.

Deliberatum. Mivel a nemes széktől penes instantiam deliberatumot vettek a parsok, továbbra is méltóságos főkirálybíró gróf Kálnoki Sámuel uram ő nagysága és a nemes szék admoneálván non tam ad necesse, quam ad bene esse, hogy ad ulteriore feleljen és mentse magát per constitutum a domina certificata asszony zágoni gondviselője és nem procedál ultra per hoc az asszony Boér Ferencné asszonyom néhai Mikes Pál uram, mint akkori ő kegyelme hűtös ura által procedált damnificatiokon, mint néhai urától Mikes Pál urától való fiának tekintetes, nemzeti Mikes Kelemen uramnak naturalis tutrix convincáodik.

Extradata per me Danielelem Literatum juratum notarium sedis Orbai m. p. (p. h.)

[Törzsgyűjtemény 1693—1700. k.]

1717. Hely nélkül.

A zágoni Jankó- és a Vajna-család tagjai abból az alkalomból, hogy a kincstár az örök hűtlenségben elmarasztalt zágoni Mikes Kelemen javait megbecsülte, bejelentik igényüket azoknak a károknak megtérítése végett melyeket Mikes Kelemennek atyja, Mikes Pál, Thököly híve okozott Zágon feldúlása és kifosztása alkalmával.

Mi orbai széki zágoni Jankó Péter senior és néhai Jankó Boldizsár, Jankó Tamás és Vajna Orbán uraimék successori, mindnyájan orbai székiek és a parte Zágonban lakók, úgymint Jankó Péter uram zágoni, Jankó Boldizsár uram successióján László Ferenc, Vajna Ferenc senior zágoni, Lázár Imre kézdi széki dálnoki, Bodó Gergely fejér vármegyei karatnai, Jankó Tamás uram successióján Köncei Gergely uram fejér vármegyei karatnai, Benkő Pál uram altorjai kézdi széki, Vajna Orbán uram successióján Vajna János, András és Ferenc orbai széki zágoniak solemnis protestatiojok, minthogy most az ő felsége fiscusa aestimáltatja néhai, tekintetes, nemzeti Mikes Pál uram jószágát, kinek is fia tekintetes, nemzeti Mikes Kelemen uram, ki is per notam perpetuae infidelitatis amittálta mind itt orbai széki zágoni, s mind másutt levő jószágát.

Mely fennemlített tekintetes, nemzeti néhai Mikes Pál uram Thökölyi uram irruptiója alkalmatosságával ő felsége ellen rebellálván e hazából elbújdosván, Havasalföldiből több rebellis complexival ide Zágonban erumpált, holott is fenndeclarált praedecessorinkat noctis sub silentio praedestinata militia et perduellio házaknál obviálta, kiket is véletlen gyalázatos halállal megölelvén javokat felprédálta, prédáltatta.

Mely alkalmatossággal esett káraink mindnyájunknak is genere extendáodik ad florenos hungaricales 4700., mely káraink iránt pert moveálván máig is in processu vagyon, melyet propter tempora vicisitudines et varias revolutiones ad finem nem percedálhattunk.

Kihez képest ezen causánkat és praetensionkat (minthogy tempore confiscationis is verbalis protestatiót praemittáltunk volt ezen materiáról)

most is és ennekutánna is fenntartjuk akárki kezére menjen és maradjon a fenndeclarált jószág, ne sit serum fenndeclarált praetensionkat, s az iránt való causáinkat fenntartanunk, melyről iterum atque iterum protes-
talunk solemniter.

(Más kézzel.) Anno 1717 die 11 Martii in possessione Zágon tem-
pore aestimationis bonorum Clementis Mikes, praesentes litterae protes-
tationales nominibusque et in personis introscriptorum exhibitae et praesentatae sunt coram me suae sacratissimae Majestatis Causarum Fiscalium
in Transsylvania direttore.

Blasius Literati m. p. (p. h.)

[Törzsgyűjtemény 1711–20. k. 231/880. sz.]

6.

1717. március 10. Hely nélkül.

Altörjai br. Apor Péter főkirálybíró és Háromszék tisztjei megbecsülik az örök hűtlenség-
ben elmarasztalt zágoni Mikes Kelemen háromszéki javait.

Anno 1717. die 10. Martii.

Ad mandatum excelsi regii Gubernii in notam perpetuae infidelitatis
condemnati Clementis Mikes de Zágon, curiam nobilitarem ibidem sedeque
Siculicali Orbai existentem una cum universis aedificiis ac appertinentiis,
utilitatibusque ad eandem de jure et ab antiquo spectantibus et pertinere
debentibusque aestimavimus modo sequenti:

Curia nobilitaris cum suis aedificiis ut plurimum rui- natis fl. rh.	1500.—
Terrae arabiles allodiales. In territorio possessionis Zágon versus Papocz in Szent-Miklós mező nro. 7. capaces cubulo- rum inseminandorum 120 // 1. per fl. hung. 10. faciunt rh....	1002 x. 5.
Versus Fel-Doboly in Középsőmező nro. 14. capaces cubu- los 136. per fl. hung. 10. faciunt ...	1133 x.20.
Versus Telek nro. 12. capaces cubulorum 106 // 2. per fl. hung. 10. faciunt ...	887 x.30.
In territorio Papocz, versus Zágon nro. 6. cap. cubulos 44 // 2. per flo. hung. 8. faciunt... ..	300.—
In territorio Középsőmező dicto nro. 2. cap. cub. 40. per fl. hung. 8. faciunt	250.—
In territorio Felsőhatár, dicto nro. 3. cap. cub. 11. per fl. hung. faciunt	60.—

In territorio possessionis Várhegy.

Versus Lovaskert nro. 1. cap. cub. 26.

Versus Bita nro. 2. cap. cub. 25.

Versus Lészfalva nro. 2. cap. cub. 42, cum vero ex his
terrae arabiles cubulorum viginti, unius minus frugiferae et infe-
rioris, valoris sint ideoque aestimatae sunt in universum ad
fl. Rhenenses... ..

687 x.30.

In territorio Páké.

Versus Barátos nro. 2. cap. cub. 10. per fl. hung. 6. propter infoecunditatem	50.—
Prata foenillia allodialia in territorio possessionis Zágón. In loco campestri nro. 7. proferunt curr. foeni nro. 39. cum sint loca minus utilia ad... ..	150.—
In sylvis nro. 6. proferunt curr. 176, propter loci distantiam aestimant	1000.—
Praeter haec in pago hortus pro foeno accommandatus 1, profert curr. foeni nro. 10.	100.—

In territorio possessionis Papócz.

In communi extra pagum nro. 5. proferunt curr. 15 1/2.	60.—
In pago horto 2. proferunt curr. foeni 16... ..	130.—

In territorio possessionis Barátos.

Nro. 1. proferunt curr. foeni 12.	50.—
--	------

In possessione Páké.

Hortus pro foeno 1. profert curr. foeni 8... ..	33.—
Pomarium e regione curiae trans vicum	150.—
Pro brassica plantanda alter hortus	30.—
Alpes in territorio possessionis Zágón duae cum sylva in territorio Papócz ferme desolat	150.—
Piscina sub radice montis Hinárbükki dicta, deserta ...	20.—

Molendina.

In territorio possessionis Barátos super fluvium Kovászna	250.—
In territorio possessionis Nagy Borosnyó	700.—
In territorio possessionis Zágón	200.—
In possessione Papócz	150.—

Serrarium.

In possessione Kovászna	200.—
Jobbagiones, inquilini, cingaris ut et fugitivi in universum cum sessionibus et ad eas deinde jure perennali pertinentibus aestimant ad	10500.—

Summa flor. Rh. 19788 x. 5.

(L. s.) *Petrus Apor*
 liber baro de Al-Torja, sedium Siculicalium
 Sepsi, Kézdi et Orbai, ut et Miklósvár su-
 premus iudex regius m. p.

(L. s.) *Stephanus Gyárfás junior*
 assessor sedis Kézdi m. p.

(L. s.) *Franciscus Pócsa de Hatolyka*
 juratus notarius sedis Kézdi m. p.

(L. s.) *Gábríel Gidófalvi de Éthfalva*
 viceiudex regius sedis Siculicalis Sepsi m. p.

(L. s.) *Stephanus Boér de Nagynyujtód*
 vice iudex regius sedis Siculicalis
 Kézdi m. p.

(L. s.) *Ladislaus Turj de Tamásfalva*
 vice iudex regius sedis Siculicalis
 Orbai m. p.

7.

Zágon, 1720. április 12.

Jankó Ferenc, i'j. Vajna Ferenc és László Ferenc meghatalmazza nagyborosnyói Barta András, hogy zágoni Mikes Páltól Thököly járásakor okozott káruk megtérítésének ügyét a Kolozsvárt megtartandó országgyűlésen intézze el.

Nos infrascripti recognoscimus per praesentes, hogy tudniaillik jövőn a méltóságos regium Gubernium commissiója székünkbe, hogy akiknek a Mikes Kelemen zágoni jószágához holmi praetensiójok vagyon, a mostani Kolosvárral celebrálandó nemes országgyűlésire compareáljanak és ott producálják igazságokat. Lévéen münénkünk az Jankó Péter, Jankó Tamás, Jankó Boldizsár és Vajna Orbán posteritásinak is azon jószághoz bizonyos számú summáig praetensiónk, idvezült édes szüleinken elkövetett nagy tirannusi gonoszságáért s prédáltatásért néhai Mikes Pálnak a Tökölyi járásakor, nem lévén pedig módunk mi nekünk most abban, hogy azon mostani terminuson compareálhassunk, tehát bízunk ezen dolgunknak folytatását tekintetes, nemzeles nagyborosnyai Barta András uramra ő kegyelmére, hogy ő kegyelme totis viribus igyekezzék folytatni a méltóságos Gubernium előtt dolgunkat, s nagy kárainknak kikeresésit, amiért, hogy ő kegyelme compromittálta is arra magát. Mi is azért nem kívánván ingyen az ő kegyelme szolgálatját és fáradságát, ígirtünk ő kegyelmének közönségesen a fenn megírt praetendensek 200, azaz kétszáz magyar forintokat azon kárainknak refusiójából, hogyha Isten ő szent felsége ezen kárainknak refusióját engedné az ő kegyelme szolgálatja és fáradsága által. Melynek nagyobb bizonyosságára adjuk mi is ezen kezünk írását és pecsétünkkel is megerősített levelünköt.

In hoc anno praesenti 1720. die 12. Aprilis.

Jankó Ferenc m. p. (p. h.) László Ferenc nobilis de Zágon m. p.
Vajna Ferenc junior m. p. (p. h.)

[Törzsgyűjtemény 1711—20. k.]

8.

1720. Hely nélkül.

A zágoni Jankó-, a Vajna-, a László- és a papolci Kis-család tagjai kérik a Főkormányshéket, találjon módot arra, hogy zágoni Mikes Páltól okozott kárukat és adósságukat, ez utóbbi fiának, Mikes Kelemennek lefoglalt józágaiból térítsék meg nekik.

Méltóságos erdélyi regium Gubernium!

Jó Uraink, Patronusink!

Publicaltatván Nagyságtoknak nemes Háromszéknek küldött commissiójában, hogy akiknek Mikes Kelemen uram háromszéki jószágához praetensiójok vagyon, az nemes ország ezen mostani gyűlésén producálják, ilyen praetensiónk vagyon.

1. Nekünk néhai zágoni László László posteritásinak, hogy az említett Mikes Kelemen uram atyja, zágoni Mikes Pál uram, említett atyánk által maga kezességire kéretett volt in anno 1678. néhai bodoki Mikó István

uramtól h. fl. 150. kölcsön, obligálván Mikes Pál uram arra magát maga subscriptioja és pecséte alatt költ reversálisával, hogyha azon kezesség alól nem eliberálná maga, vagy legitimus successori javokból, jószágokból, exclusis omnibus juridicis remediis plenaria satisfactiót vehessen említett atyánk és posteritása is, sőt, ha azon kezesség iránt valami kárt vallana, cum duplo is az specificált summát exequáltathassa. Mely reversálist exhibeálni készek vagyunk. Azon adósság penig fenn lévén tekintetes Mikó Ferenc uram rajtunk praetendálja, s kéri. Reménkedünk az méltóságos Guberniumnak találjon módot bölcs itéleti szerint, hogy ezen kezesség alól eliberálohdassunk.

2. Nékünk néhai papolci Kis Farkas posteritásának, hogy említett Mikes Pál uram, említett atyánktól ennekelőtte annis circiter 35. kölcsön kéretett volt h. flo. 90, melyeket sem atyánk, sem mü meg nem vehettünk. Reménkedünk Nagyságtoknak bölcs itéleti szerént, találjon módot benne, annyi kárban ne maradjunk.

3. Nékünk pedig néhai ugyan zágoni Jankó Péter, Jankó Tamás, Jankó Boldizsár és Vajna Orbán posteritásának, hogy említett Mikes Pál uram Thökölyi uram járásakor erumpálván Havasalföldéből valami kóborló hadakkal Zágonra éczakának idején, említett Jankó Tamás, Jankó Boldizsár és Vajna Orbán uramékat ártatlanul megölette és mind az négynek javait elprédáltatta, mely kár extendálódott ad minus ad h. fl. 4700.

Alázatos instantiánkkal requiráltuk volt azelőtti méltóságos Guberniumot, méltónak ítélte, hogy említett Mikes Pál uram successorit jure persequáljuk, poroncsolván méltóságos gróf Kálnoki Sámuel uramnak, hogy törvény szerént eligazítsa, de azonban ő Nagyságának Bécsben kellettven menni és ott resideálni, csak abban maradtott dolgunk.

Reménkedünk igen alázatosan a méltóságos Guberniumnak maga bölcs itéleti szerént találjon consolutiónkra valami módot. Isten az méltóságos Guberniumot érette megáldja, ne maradjunk annyi kárban.

Az méltóságos Guberniumtól consolatiót várnak, említett néhai László László, Kús Farkas, Jankó Péter, Jankó Tamás, Jankó Boldizsár és Vajna Orbán posteritási.

(Más kézzel.) Válasz. Mikor a Táblán revideáltatik azon jószághoz való jussok a praetendenseknek, az instánsok is akkor praetensiójokról való igazságokat pro revisione et decisione.

Actum Claudiopoli die 11-ma Maii 1720.

Ex regio principatus Transsylvaniae Gubernio per

Sigismundum Kún m. p.
gub. secretarium.

[Törzsgyűjtemény 1711—20. k.]

9.

Sepsiszentivány, 1753. augusztus 13.

Könczei Antal és Bíró Mihály táblai írnokok és esküdt jevyzők tanúvallatást tartanak arról, hogy a bitai Bucskokat, földesuruk Jankó Mihály, kit Thököly járásakor a brassói generális elfogatott és elevenen akart megnyúztatni, az őt kiszabadító Henter Mihálynak adta-e és hogy ezen jobbágyok Mikes Pált szolgálták-e?

Utrum autem exhibitum et propositum erat hujus tenoris:

1-mo. Tudgya-e a valló, ha néhai Jankó Mihálynak Kézdi székben Bitán a Bucskok ős örökös jobbágyi lettek volna?

2-do. Az anyjáról Mikes Katáról szállottak volt-e reája, vagy az attyáról néhai Jankó Mihályról?

3-tio. Ha az anyjáról, ki leánya volt Mikes Kata és az mikor tájba holt meg, érte-e életbe, tudgya-e mikor jöttek a Buczok a Jankó Miklós felesége kezire?

4-to. Ha érte, tudgya-e, ha részibe adták volna a Bucz fiakat Jankó Miklósnénak, vagy pedig csak kiházásitására zálogképen és, ha zálogon mennyi summában?

5-to. Tudgya-e, ha néhai említett Jankó Mihályt a Tökölyi járásában megfogatta volna az akkori brassai generális és néhai Henter Mihály uram szabadította volna meg, feles pénzt és lovakot adván váltságában és feje váltságában még akkor adta volna a bitai Buczokat Jankó Mihály, mint ős örökös jobbágyát néhai Henter Mihály úrnak örökösön és azolta nem mást, hanem a Henter familiát szolgálták, s szolgálják ma is?

6-to. Hát az igaz-e, hogy néhai Mikes Pál a Tökölyi járasa tájban kiváltotta volna a Bucz fiakat Jankó Mihálytól és Mikes Pált szolgálták volna, nem Jankó Mihályt, vagy pedig soha a Bucz fiak Mikes Pált nem szolgálták, hanem még Mikes György idejében jöven a leánya Jankó Miklósné kezére, azolta örökké a Jankó familiát szolgálták, míg a Henter familia kezére mentek?

7-mo. A néhai öreg Szent-Kereszti András uram a Tökölyi járasakor apprehendálta-e a zágoni Mikes jusst, vagy pedig a Rákócziána revolutio után?

8-vo. Ha a Rákócziána revolutio után, ekkor Mikes Pál proscibataltott-e, vagy a fia Mikes Kelemen a Rákóczihoz való adhaesióért?

9-no. Mikes Kelemen bírta-e valóba a Bucz fiakat, s miért nem bírta, ha igaz az, hogy az atyja kiváltotta volt Jankó Mihálytól?

10-mo. Tempore statutionis mi volt Bitán Mikes juss, az egy malmon kívül, akit ma a méltóságos Szent-Kereszti familia birna, ez a Bucz fiakat azon statutio alkalmatosságával apprehendálta-e a néhai Úr, vagy akkor is, most actu is a Henter familia birodalmában voltak és vannak?

Sequuntur fassiones testium:

1-mus testis. Providus Samuel Temérdek jobbagio nobilis Joannis Donáth de Nagyajta, in possessione Szentiván, in sede Siculicali Sepsi existens, habitans, commorans, annorum circiter 70, legitime citatus, juratus et examinatus, fatetur ad 1-mum: Én az utrumban fennforgó Buczokat jól ismérem, akik Kézdiszékben Bitán laknak. Tudom, hogy az én néhai Jankó Mihály uramnak ős örökös jobbágyi voltak és amíg általad néhai Henter Mihály uramnak ős örökös jobbágyi voltak, én velem azon nevezett Buczok úgy szolgálták az említett Jankó Mihály uramat, mint ős örökös jobbágyok. Ad 2-dum: Tudom azt is bizonyoson, hogy néhai Jankó Mihályra az bitai Buczok szállottak az édes anyjáról, Mikes Kata asszonyról, minthogy néki résziben adták volt. Ad 3-tium: Hallottam bizonyoson Jankó Miklósné asszonyomtól, hogy ő kegyelme volt az néhai öreg Mikes Kelemen uram leánya és amíg éle Jankó Mihályné asszonyom, sokáig szolgálám az bitai Buczokkal együtt. Tudom, hogy a fennforgó

Bucskok még akkor jöttek volt Jankó Miklósné asszonyom kezire, mikor Jankó Miklós uram házastársul vette Mikes Kata asszonyt. Ad 4-tum: Tudom bizonyoson, hogy Jankó Miklósné asszonyomnak résziben adták volt a Bucz fiakat, ezt pedig abból tudom, hogy egyszer a Buczok Bitáról fát hozának hét számban, akkor monda Jankó Miklósné asszonyom az Buczoknak: ugyan kevéssel fizetének ki Zágomból, de még nem hagyom úgy, mert többet kívánok, ha az Isten élte. Ad 5-tum: Tudom azt is bizonyoson, hogy az néhai említett Jankó Mihály uramot a Thökölyi járásában megfogatta vala, az akkori brassai generális és ottan Brassóban sokáig lőn fogva, amíg néhai Henter Mihály uram járta a dolgát, azután az említett Henter Mihály úr kiszabadítá feles pénzzel és paripákkal az fogságból, mint elevenen meg akarták nyúzni és még akkor adta volt az bitai Buczokat Jankó Mihály uram, mint örökös jobbágyit váltságában néhai Henter Mihály uramnak és azolta mind az Henter-familiát szolgálták s ma is szolgálják, nem mást. Ad 6-tum: Az utrumban fennforgó néhai Mikes Pál a Tökölyi járasa tájban tudom, hogy ki nem váltotta, mivel nem zálogjára adták volt Jankó Miklósné asszonynak, hanem résziben jutott és, hogy ezen Buczok valaha Mikes Pált szolgálták volna nem tudom, nem is hallottam, mivel még az öreg Mikes Kelemen idejében jövén a leánya Jankó Miklósné asszonyom kezire. Azolta örökké a Buczok én velem a Jankó-familiát szolgálták mint ős örökös jobbágyok, az míg az Henter familia kezire általmentek. Ad 7-mum: Tudom azt is nyilván és bizonyoson, hogy azután a fennforgó néhai öreg Szent-Kereszti András a Tökölyi járasakor a zágon! jószágot nem apprehendálta, mivel abban az időben az említett Szent-Kereszti familiának itten Erdélyben semmi hire nem volt, hanem most a Rákócziána revolutió után tudom, hogy a zágoni Mikes justt aquirálta a Szent-Kereszti familia. Ad 8-vum: Tudom, hogy a Rákóczi revolutio tájban nem proscribáltatott Mikes Pál, hanem az fia Kelemen, minthogy Rákóczival akkor el is ment, s máig is oda van. Ad 9-num: az utrumban specificált Mikes Kelemen tudom, hogy a Bucz fiakat soha nem bírta, ha bírta volna valaki valaha én tudnám, mert egy urat szolgáltunk mindenkor a Buczokkal. Ad 10-mum: Tudom bizonyoson, hogy mikor az statutió volt Bitán Mikes juss nem volt, akit bírtak volna, mert az malom is, akit ma a Szent-Kereszti familia bir nem az bitai határon vagon, hanem az nagy-borosnyai határon és a statutió alkalmával tudom, hogy a Bucz fiakat néhai Szent-Kereszti András nem aquirálta, mivel akkor is úgy tudom néhai Henter Mihály uramot szolgálták jobbágyképen, s majd minden héten láttam a szolgálatban az említett úrnál, s most actu is a Henter familia birodalmában vadnak.

2-dus testis. Providus Andreas Jó, jobbagio nobilis agilis Stephani Szent-Iváni de eadem in possessione Laborfalva in sede Siculicali Sepsi existens, habitans, commorans, annorum circiter 70. legitime citatus, juratus et examinatus fatetur, in omnibus uti primus testis Samuel Temérdek, minthogy ő is akkor odavaló jobbágy volt.

3-tius testis. Nobilis Joannes Donáth de Nagyajta in possessione Szent Iván in sede Siculicali Sepsi existens, habitans, residens, annorum circiter 38, legitime citatus, juratus, examinatus fatetur. Ad 1-mum: Én

az utrumban fennforgó Buczokat hallottam, hogy néhai Jankó Mihálynak örökös jobbágyai voltak, Ad 2-dum: Hallottam azt is öreg emberektől, hogy Jankó Mihály uramra szállott az anyjáról Mikes Kata asszonyról. Ad 3-tium: nihil. Ad 4-tum: hallottam, hogy Jankó Miklósné asszonynak a Bucz fiakot résziben adták, amint az írásból is kitetszik. Caeterum nihil.

Cujus quidem praemissae hujusmodi inquisitionis et attestationis nostrae seriem prout per nos exiit expedita et peracta majestati vestrae sacratissimae fide nostra mediante sub sigillis nostris usualibus manuumque propriarum subscriptionibus corroboratam rescripsimus praetitulo domino exponenti jurium suorum uberiozem futuram ad cautelam necessariam extradeditimus eandem de reliquo majestatem vestram sacratissimam fideliter, quam diutissime vivere, valere, glorioseque regnare desiderantes. Datum anno, locoque supranotatis. Ejusdem majestatis vestrae sacratissimae regiae,

humilles perpetuoque fideles subditi et servitores:

Antonius Könczei m. p.

Michael Biró m. p.

Tabulae majestatis vestrae sacratissimae regiae in Transsylvania Judriae scribae et jurati notarii ad praemissa fideliter peragenda specialiter exmissi.

Correcta per nos.

Kívül címzés: Sacratissimae caesareae regiaeque majestati dominae, dominae Mariae Theresiae, dominae favente clementer Romanorum imperatrici ac Germaniae, Hungariae, Bohemiaeque reginae, archiduci Austriae, duci Burgundiae, Styriae, Carnioliae etc. haereditariae principi Transsylvaniae et Siculorum comiti, dominae, dominae nobis naturaliter clementissimae, benignissimae.

Anno 1754. apertae per Stephanum Halmágyi Cancellariae regiae principatus Transsylvaniae registratorem.

(Egy ép és egy töredezett vörösviasz zárópecséttel).

[Törzsgyűjtemény 30/1754, sz.]

Közli: Cs. Bogáts Dénes.